

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Яценко Т. О., канд. пед. наук

Актуалізація проблеми реформування шкільної літературної освіти обумовлює визначення *основних тенденцій сучасного етапу розвитку методики літератури*, зокрема:

- увиразнення ролі духовного складника шкільної літературної освіти як одного із чинників формування соціально важливих морально-етичних норм та естетичних критеріїв особистісного розвитку сучасного учня;
- стандартизація змісту шкільної літературної освіти як суттєвий фактор її якості;
- реалізація ідей особистісно зорієнтованого навчання літератури;
- упровадження компетентнісної парадигми освіти;
- інтеграція змісту шкільної літературної освіти у міжпредметному просторі;
- технологічний підхід як одна із умов ефективного літературного навчання, що передбачає кероване поглиблення літературних знань учнів, цілеспрямоване формування їхньої читацької компетентності;
- утвердження інтерсуб'єктного навчання літератури, врахування принципів якого сприяє формуванню в учнів усвідомлення поліфонічної сутності художнього тексту, значимості національних ментальних історико-культурних цінностей;
- оптимальне поєднання індивідуальних, групових і колективних форм навчально-пізнавальної діяльності, зокрема й інтерактивної, обумовлене змістом літературного матеріалу та дидактичними завданнями;
- актуалізація проблеми ефективної організації діалогічної партнерської взаємодії суб'єктів навчання;

- запровадження профільного навчання на уроках літератури як ознака диференціації навчання та орієнтації на варіативність змісту і методів навчальної роботи; вивчення літератури як профільної навчальної дисципліни сприяє поглибленню філологічних знань старшокласників, формуванню їхніх світоглядних компетенцій у сфері художньої культури, удосконаленню умінь аналізу та інтерпретації художнього твору в культурологічному контексті, а також професійній орієнтації в галузі майбутніх гуманітарних спеціальностей. Одним із ефективних підходів до поглибленого вивчення української літератури в умовах профільного навчання є літературні курси за вибором;
- використання засобів ІКТ у системі шкільної літературної освіти сприяє інтенсифікації процесу навчання літератури, особистісному зростанню учнів, розвитку їхніх творчих здібностей, формуванню читацької компетентності; урок літератури з використанням ІКТ не обмежується використанням методу проектів, мультимедійними презентаціями, а й орієнтований на інші види навчальної діяльності учнів: читання художніх творів, дослідно-практичну діяльність з додатковими джерелами, інтерпретування прочитаного, створення літературно-інформатичного продукту, що передбачає наявність фундаментальних знань із літератури й базових знань з інформатики; Основними методами і прийомами вивчення художнього твору з використанням засобів ІКТ можуть бути: а) виклад біографії письменника у формі образно-сміслової презентації, мікрофільму; б) аналіз художнього твору за сюжетно-композиційними вузлами, побудова на їхній основі моделі взаємостосунків між героями твору, монтажу медіатексту; в) використання різного роду зіставлень у процесі вивчення твору; г) самостійна робота над літературними джерелами; г) лексична робота над текстом художнього твору, відображення в образах-символах; д) взаєморецензування учнівських

відповідей у процесі засвоєння програмової теми, використання матриць оцінювання; е) перенесення подій твору в минуле/сучасне, унаочнення за допомогою мультимедійних програм; є) добір заголовку з обґрунтуванням; ж) передання сюжету за допомогою ілюстрацій, використання різноманітних видів графічного й звукотехнічного унаочнення до виучуваної теми, засобів мультимедіа. позначилося творенням медіатекстів: рекламних роликів, трейлерів, відеозапитань, образно-сміслових презентацій, ментальних карт, діаграм, мультфільмів, колажів, кросвордів, схем, буклетів, ілюстрацій і обкладинок до художніх творів, а також стендів і сторінок сайту.

Використанню засобів ІКТ вивчення української літератури стало індивідуально спрямованим, виконання інноваційних завдань забезпечувало гарантованість у досягненні позитивних запланованих результатів із предмета, уможлиблювало розвиток допитливості, уміння аналізувати художні твори, розмірковувати над їх вартісністю, висловлювати оцінні судження в процесі виконання дослідницької і творчої діяльності

-

- вивчення нового матеріалу, роботу з текстом завдяки інформаційним засобам, контроль знань, використання спеціальних педагогічних засобів, роботу із джерелами Інтернету, програмування, вимагає творчого підходу.

Формування ЛК учня-читача здійснювалося на основі різних видів діяльності учнів: читання художніх творів, дослідно-практичної діяльності з додатковими джерелами, інтерпретування прочитаного, створення літературно-інформатичного продукту, які передбачають наявність фундаментальних знань із літератури й базових знань з інформатики, єдність таких компетенцій: а) читацької (діалогічна взаємодія учня з художнім словом, його аналіз, виразне читання, декламування напам'ять поезій,

уриwkів прозових творів), б) інтерпретаційної (інтерпретація твору, висловлення ставлення до прочитаного), в) літературознавчої (пізнання художньої літератури, її функціонування в суспільстві), г) інформаційної (робота з різними джерелами літературної інформації), ґ) бібліотечно-бібліографічної (орієнтування в книжковому світі); д) мистецької (створення власного висловлювання на літературну тему, виявлення творчих здібностей учня).